

Bisikletli Yaşam

Bisikletin geçmişi çok eski değil. İlk olarak 19. yüzyılda Avrupa'da kullanılmaya başladı. Çok kısa denebilecek bir sürede yaygınlaştı ve yaşamımızdaki yerini sağlamlaştırdı. Bugün bisiklet, dünyanın pek çok bölgesinde bir numaralı ulaşım aracı; dünya üzerinde bir milyardan fazla insan bisiklet kullanıyor! Bunun yanı sıra, boş zamanlarını eğlenceli bir biçimde geçirmek isteyen pek çok insanın da tercihi bisiklet. Bisikleti farklı amaçlarla da kullanıyoruz: çocuklar için oyuncak, yetişkinler için egzersiz aracı; postacıların, polis memurlarının da işlerini kolaylaştırıyor... Dünyanın en çok izlenen spor olaylarından biri olan bisiklet yarışlarını da unutmamalı!

İlk Bisikletler Ayakla İtilerek Kullanılıyordu!

Bisikletin doğum yeri, Avrupa. Bisikletlerin bugünkü tasarımlarına kavuşmasında, birçok buluşçu ve tasarımcının rolü var. İlk bisikletin, 1817 yılında, Alman Karl Drais tarafından geliştirildiği sanılıyor. Bu bisikletin pedalları yoktu. Sürücü, ayaklarıyla yeri iterek yol alıyordu. Çoğumuzun, bisikletin atası

olarak bildiği velosipetler 1870'lerde geliştirildi. 1890'larda eklenen yeniliklerden sonra bisiklet artık güvenli ve sürüşü rahat bir ulaşım aracı haline

Bisikletin atalarından biri

gelmişti. 20. yüzyıla girilirken, Avrupa ülkelerinde ve ABD’de çok sayıda bisiklet kulübü kurulmuştu. Bisikletlerle gezi yapmak yaygın bir eğlence türüydü. Yarışlar da düzenlenmeye başlamıştı. Bisiklet, Avrupa ülkelerinin kolonileri yoluyla tüm dünyada yaygınlaşmaya başladı. 20. yüzyılın ortalarına gelindiğinde, bisiklet yeryüzünün dört bir yanında, özellikle gelişmekte olan ülkelerde yaşayan milyonlarca insanın ulaşımında ilk tercihi durumuna gelmişti. Bunun en önemli nedeni, bisikletin çok ekonomik bir ulaşım aracı olması.

Öte yandan, motorlu araçların fiyatlarının insanların alım gücünü daha az zorlamaya başlamasıyla, gelişmiş ülkelerdeki insanlar da bu araçlara yöneldiler. Kentlerde ve karayollarında, otomobillerin yaygınlaşmasını destekleyen uygulamalar başlatıldı. Bu durum, yolları bisikletliler için çekilmez kılmaya başlamıştı. Bisiklet satışları bu ülkelerde gittikçe azaldı. Kısa tarihi boyunca bisiklet, yalnızca Çin, Hindistan, Danimarka ve Hollanda gibi belirli ülkelerde hiçbir zaman popülerliğini yitirmedi.

Önce Güvenlik!

Birçok ülkenin trafik kuralları, 1968 yılında Viyana'da imzalanan Karayolu Trafik Konvansiyonu'na dayanıyor. Buna göre, bisiklet bir taşıt; onu kullanan kişi de sürücü olarak adlandırılıyor. Bu nedenle, bisiklet sürücülerinin de trafik kurallarına uymaları gerekiyor. Birçok ülkede, bisikletlerin belli özelliklere sahip olması gerekiyor. Örneğin, yola çıkabilmeleri için, tıpkı arabalar gibi bisikletlerin de fren ve lamba gibi paçalarının kusursuz olması şart. Bisiklet sürücülerinin kask takması da zorunlu. Bisikletler yolda giderken çok az ses çıkardığı için, yayalara ve öteki bisikletlilere yaklaşırken bisiklet zili çalma zorunluluğu da var.

Her işte olduğu gibi, bisikletçilikte de gerekli bilgilere sahip olmak önemli. İnternet bu konuda büyük kolaylıklar sunuyor. Bisikletlerle ilgili bilgi toplamak için, İnternet'te araştırma yapabilirsiniz. Bu konuda çok sayıda Türkçe web sitesi de bulunuyor. Bu sitelerden bisiklet seçimi, bisikletlerin teknik özellikleri, sürüş yöntemleri, bisiklet aksesuarları ve güvenlik gibi konularda bilgi edinebilirsiniz. Güvenlik açısından, bisiklete binerken kask

Bir Bisikletseveri Tanımak İster misiniz?

Konumuz bisiklet olunca, biz de gerçek bir bisiklet meraklıısıyla söyleşi yapalım istedik. Burak Murat Bayram, Ankaralı bisiklet meraklılarından; aynı zamanda bir bisiklet firmasında çalışıyor. O, bisikleti bir yaşam biçimi olarak benimsemiş. Bisiklet sporuyla uğraşmaya üniversite yıllarında başladığını anlatıyor. Asıl mesleği ise fotoğrafçılık ve web tasarımı. Kent içinde hemen her yere bisikletle gidilebileceğini anlatıyor. İşe gidip gelirken bile bisiklete biniyor.

Bilim Çocuk: Kent içinde bisiklete binmek güç değil mi?

Murat Burak Bayram: Kendi özelliklerinize ve amaçlarınıza uygun, vitesli bir bisikletle, hiç zorlanmadan ve fazla terlemeden, çok keyifli bir

biçimde her yere gidilebilir. Elbette vitesleri doğru kullanmak koşuluyla. Kentte bisiklete binmek için, tüm bunların yanı sıra, trafikte deneyim ve trafik kurallarına uymak da gerekiyor. Bisikletimi ilk aldığımda, günün erken saatlerinde ara sokaklarda binerdim. Daha sonra, deneyim kazandıkça bir yerden bir yere giderken bisikleti daha çok kullanmaya başladım. Ülkemizde, yalnızca birkaç kentte bisiklet yolları var. Kentlerde bisiklet yolları olsa çok daha fazla sayıda insanın bisiklete bineceğini düşünüyorum.

Bilim Çocuk: Peki, neden bisikleti tercih ediyorsunuz?

Murat Burak Bayram: Araba ve motosiklet konusunda da deneyimli bir sürücüyüm. Ancak, özellikle arabanın kent içinde çok hantal bir araç olduğunu düşünüyorum. Bisiklet çok kullanışlı bir ulaşım aracı. Örneğin, istediğiniz yerde duramıyor; istediğiniz yere park

ve bisiklet eldiveni takmak önemli. Bisiklet kaskı, düşmelerde başımızın, enseimizin ve yüzümüzün yan taraflarının yaralanmasını engeller. Bisiklet eldiveniye, avuçlarımızı korur. Bisiklete binerken bol olmayan, teri tutmayan giysiler giymek de önemli. Ayrıca, tabanı sert ayakkabılar tercih edilmeli.

Bisiklet taksileri kimi ülkelerde yaygın bir biçimde kullanılıyor.

Bisiklet Yaşamı Kolaylaştırır!

Bisikletler, belli başlı meslekler için vazgeçilmezler arasında. Örneğin, birçok ülkede posta hizmetleri büyük oranda bisikletli postacılar tarafından yürütülüyor. Bisikletli polis memurları da kimi kentlerde sıklıkla karşımıza çıkıyor. Peki, ya bisiklet taksiye ne dersiniz? Dünyadaki sayısız kentte bisiklet taksileri işbaşında görmek mümkün. Bu taksiler, bir bisiklet ve arkasına bağlı yarı açık, küçük bir oturma kabininden oluşuyor. Müşterilerinin adreslerine sipariş ya da kargo götürülen iş

kollarında da bisikletin yeri ayrı. Kimi yerlerdeyse, büyük fabrikalarda çalışanlar burada bisikletlerle dolaşıyorlar. Bisikletli satıcılara ne demeli? Bisiklet, sürüş sırasında harcanan enerji ve alınan yol bakımından karşılaştırıldığında yürümekten 3 – 4 kat daha verimli.

edemiyorsunuz. Bisikletse, fazla bir yer kaplamıyor ve gideceğiniz yerin en yakınına park edebiliyorsunuz. Örneğin, alışveriş yapacağınız mağazanın önüne kadar gidip, bisikletinizi mağazanın önünde kilitleyip içeri girebiliyorsunuz. Ya da, diyelim ki deniz kıyısında bir yolda gidiyorsunuz. Çok güzel bir manzara gördünüz, bisikletliyseniz, durup manzarayı dilediğiniz gibi izleme şansınız var. Bence bundan daha güzel bir şey yok. Bisiklet, özgürlük demek. Bisiklet, sizi taşıyor; ama gerektiğinde siz de onu taşıyabilirsiniz: İsterseniz bir apartmanın ikinci ya da beşinci katına; yol biterse sırtınıza alıp bir dereyi geçebilirsiniz; alıp merdivenlerden bir üst yola çıkabilirsiniz.

Bisikletin düzeneği de çok basit. Kısa bir deneyim süresinden sonra, bisiklete binen kimsenin yolda kalacağını düşünmüyorum. Lastik değiştirmek, lastik onarmak ya da bisikletin zincirini onarmak hiç de güç işler değil. Bu işler için gereken malzemeler de fazla masraf gerektirmiyor. Bisikletin eğlenceli yönlerden biri de, tümüyle kendi kontrolünüzde olan bir aracı kullanıyor olmak. Ben bisikleti ayakkabıya benzetiyorum. Onu, tıpkı ayakkabı gibi vazgeçilmez buluyorum.

Bilim Çocuk: Deneyimli bir bisikletçi olarak, bisikletsever okurlarımıza iletmek istediğiniz şeyler var mı?

Murat Burak Bayram: Bisiklet almadan önce, öncelikle araştırma yapmak gerekiyor. Bu çok kolay! İnternet'te bu konuda web siteleri var. Güvendiğimiz ürünleri almamız. Bisiklet alırken bisikletin rengine ve görünümüne değil, sağlamlığına ve güvenli olup olmadığına dikkat etmek gerekiyor. Özellikle çocuk bisikletlerinin hiç teneke kısmının olmaması gerekiyor. Kimi zaman üreticiler, bisikletleri daha süslü göstermek için teneke aksesuarlar kullanıyorlar. Teneke parçalar, düştüğümüzde yaralanmalara yol açabilir. Sürüşün rahat olabilmesi için, bisikletin mutlaka boyumuza göre olması gerekiyor. Frenlerinin de kolaylıkla sıkabileceğimiz sertlikte olması gerekiyor. Frenlerini sıkamadığımız bir bisiklete binmek çok tehlikeli. Bisikletimizin ayarlarının her zaman tam olması, örneğin, tekerleklerinin her zaman iyi çalışır durumda olması gerekiyor. Viteslerinin de öyle. Bir de, bisiklet tek kişilik bir araç. Bisikletin tüm özellikleri tek kişiye göre tasarlanır. Bisiklete tek kişi binmeliyiz. Ve, bisikletimize iyi bakmalıyız. Bakımı düzenli olarak yapılan bir bisiklete binmek daha eğlencelidir.

Bisiklet Eğlencelidir!

Bisiklete yalnızca gerektiği zamanlarda mı binilir? Peki, ya eğlence? Bisiklet, gerçekten çok eğlenceli bir araç. Hele, bisikletle kırlarda gezinmenin, yeni yerler keşfetmenin tadı ayrı. Birçok ülkede bu, bir turizm etkinliğine dönüşmüş. Dünyanın hemen her yerinde, belli yerlere günü birlik ya da daha uzun süreli bisiklet turları düzenleniyor. Bisiklet, gezginler için de vazgeçilmez bir ulaşım aracı. Bisikletle dünya turu yapanlar bile var! Öte yandan, bisikletin, insanları birbirine bağlayan bir tür

köprü olduğu da söylenebilir. Bisiklet üzerinde çok kalıcı dostluklar kurulabilir. Çünkü, ortak ilgi alanları insanları birbirine yakınlaştırır.

Bisiklet Özgürlüktür!

Yazımızı hazırlarken, çevremizdeki bisiklet-severlere “Neden bisiklet?” diye sordüğümüzda, aldığımız yanıtların başında “çünkü bisiklet kendimi özgür hissetmemi sağlıyor” vardı. Günümüzde bisiklet kullanımı, tüm dünyada yeniden yaygınlaşmaya başladı. Bunda, bisikletin verdiği özgürlük duygusunun yanı sıra, insanların çevreye karşı sorumluluklarının farkına varmalarının da payı var. Daha çok, çevre kirliliği ve trafik konusunda bir şeyler yapması gerektiğini düşünenler bisikletlere yöneliyorlar. Bu, sevindirici! Çünkü bisiklet, son derece çevre dostu bir araç. Özellikle kimi ülkelerde çok sayıda insan işe ve okula giderken bisiklete biniyor. Bunda, bisiklet yollarının da payı büyük. Kentlerde, otoyollardan ayrılmış, bisikletliler için yapılmış yollar, hem ulaşımda bisikleti seçen, hem de boş zamanlarında bisiklete binmek isteyen bisikletseverlere büyük kolaylık sağlıyor. Bu yolların en yaygın olduğu yerler Avrupa ülkeleri. Bu ülkelerde, hem kentlerde hem de kırsal kesimde gelişmiş bir bisiklet yolları ağı bulunuyor. Tıpkı otoyol haritaları gibi, bisiklet yollarını gösteren haritalar da bulunuyor.

Bisiklet, geliştirildiği ilk yıllardan bu yana, insanların toplumsal yaşamlarını da etkiler olmuş. Örneğin, 19. yüzyılda, kadınların özgürleşme hareketinin simgesi olmuş. Günümüzde, bazı açılardan çevreye duyarlılıkla özdeşleştiriliyor.

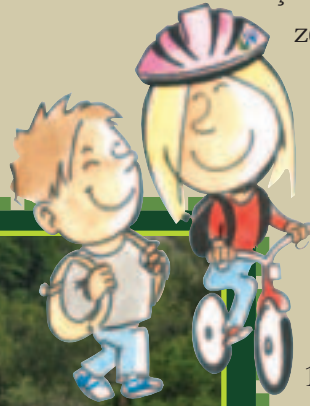
Her İşe Ayrı Tasarım

Bisikletlerin yapısı ve yapımında kullanılan malzemeler, amacına göre büyük değişkenlik gösteriyor. Örneğin, yarış bisikletlerinde hafiflik önemli olduğu için, bu bisikletlerin yapımında çok hafif malzemeler kullanılması gerekiyor. Günümüzde bisiklet tasarımı, bugün başlı başına bir uzmanlık alanı. Bisikletlerin tasarımında ve kullanılacak malzemelerin üretiminde yüksek teknolojiden yararlanılıyor. En çok kullanılan bisiklet tipleri, dağ bisikletleri ve yol bisikletleri. Dağ bisikletleri, vitesli ve kalın lastikli, yapısı engebeli arazide kullanmaya uygun bisikletlerdir. Ancak, engebeli arazinin yanı sıra, gezinti amacıyla ya da kent içinde kullanıma da uygundur. Asfalt yolda uzun süreli sürüşler için, "yol bisikleti" olarak adlandırılan özel bisikletler vardır. Bu bisikletin yapısı ve vitesleri dağ bisikletlerinden farklıdır. Yapıları daha incedir. Vitesleri de dağ bisikletlerininkinden hızlı değişme özelliğine sahip değildir. Bu bisikletleri düz alanlarda sürmek çok keyiflidir.

Bisiklet, iki tekerlekli, tek kişilik bir araç. Ancak, bunun da istisnaları var! "Tandem" olarak adlandırılan iki kişilik bisikletler, tek tekerlekli gösteri bisikletleri ya da daha çok tatil yörelerinde kullanılan üç tekerlekli yük taşıma bisikletleri bunlardan yalnızca bazıları...

Yarış Heyecanı Hiç Bitmez!

Bisiklet yarışlarının tarihi, neredeyse bisikletin kendisi kadar eski! Bisikletlerin ortaya çıkıp yaygınlaşmasından çok kısa bir süre sonra, dünyanın birbirinden farklı yerlerinde bisiklet yarışları düzenlenmeye başladı. 19. yüzyılın sonlarında, ABD'de ve Avrupa'da düzenlenen bisiklet yarışları, yediden yetmişe herkesin büyük ilgiyle izlediği önemli olaylardı. Bisikletlerin popülerliğini yitirmesiyle, yarışlara ilginin azaldığı söylenebilir. Ancak, bir yandan da, farklı bisiklet tipleri ortaya çıktıkça farklı konulu yarışlar da düzenlenmeye başladı. Özellikle Fransa, Belçika ve İtalya gibi kimi ülkelerde, bisiklet yarışları hiçbir zaman gündemden düşmedi. Bisiklet yarışlarının en ünlüsüyse, kuşkusuz Fransa Bisiklet Turu (Tour de France). İlki 1903 yılında düzenlenen bu yarış, bugün dünyanın en fazla kişi tarafından izlenen spor olaylarından biri.

Dünyanın en ünlü yarışı, Fransa'da düzenlenen Fransa Bisiklet Turu.

Aslı Zülâl

Kaynaklar
<http://www.deltabisiklet.com.tr>
<http://www.biketr.com>
<http://www.ibike.org>

Yazımızın hazırlanmasına katkılarından ötürü Delta Bisiklet'e teşekkür ederiz.